

BULETINUL AGRICOL

AL CAMEREI DE AGRICULTURĂ
A CIRCUMSCRIPTIEI ARAD ♦ (ARAD-BIHOR-HUNEDOARA)
APARE LA 1 SI 15 A LUNEI.

Redacția și Administrația:
Arad, Str. Gh. Popa No. 4.
Palatul Domeniilor.

Redactor responsabil.
Ing. Agr. Insp. General NICOLAE POPESCU
Secretarul Camerei de Agricultură

A b o n a m e n t e:
Pentru Circumscripție, pe un an Lei 50.—
Pentru alte județe, pe un an „ 100.—

C U P R I N S U L:

	Pag.		Pag.
1. Situația agricolă	103	11. Prepararea vinului din coacăză	114
2. Intoarcerea miștelor	104	12. Valorificarea romoniței (Matricaria Chamomilla)	114
3. Mana cartofilor	105	13. Cuptoare de uscat fructe	115
4. Câteva îndrumări pentru cultura lucernei	106	14. Verificarea butoaelor	115
9. Greșeli mici ce se fac la recoltarea mierei	108	15. Combaterea păduchilor de frunze	116
6. Combaterea pestei porcine în cotețul infectat	109	16. Oferte	116
7. Cerut Ministerului de finanțe reducere de impozit celor a căror culturi au suferit de ger și grindină	110	17. Întrebări și răspunsuri	116
8. Cei mai periculoși dușmani ai lucernei și trifoiului	110	18. Se caută conferențiar apicol	117
9. Invazie de mană în podgoria Aradului	112	19. Caută stupi în coșnițe moderne	117
10. Rectificare	113	20. Publicațiunea Școalei de gosp. Rovine	117
		21. Publicația pentru vânzarea cailor armatei	118
		22. Nu se mai acordă ajutoare pentru procurarea reproducătorilor	118

Situația agricolă.

După gerul nemai pomenit din primăvară a urmat o serie de cazuri de grindină catastrofală, care a nimicit în multe comune sămănăturile. Secția Agricolă Arad a procurat urgent cca 40.000 kgr. porumb de varietăți timpurii, iar secția din Bihor 10.000 kgr. pentru înlocuirea sămănăturilor distruse.

Grânele atacate de ger s-au refăcut în parte, dar mai nou, în lanuri, s-au ivit în cantități mai mari, fire albe de grâu cu boabe strânse (sbârcite) sau cu spicul total sterp.

Ce oare poate fi cauza principală a acestor spice albe?

Nu oare vermuțetii dela rădăcină, ori viespele grâului, a cărui verme trăiește în firul paiului și străbate dela vârf în jos, sau eventual o boală de ciuperci, care atacă grâul în partea dintre rădăcină și primul internod, astfel căuzând mușcărea acestei părți, — ori în fine spicul alb este o urmare a gerului din luna Maiu de peste 9 grade sub zero? Toate aceste și multe

alte trebuie studiate întâiu, urmând ca numai după aceea să ne dăm părerea definitivă. În loc ca părerea noastră asupra gerului la grâu să ne fie urgentată de unii nerăbdători, prin gazete ori prin grai viu, — ar fi mai de folos ca însăși respectivii — încât sunt oameni de specialitate — să cerceteze lanurile de cereale, pentru ca să contribuie și dâșii la clarificarea acestei chestiuni de foarte mare importanță, asupra căreia — fiind unică în felul ei — nu ne putem edifica din literatura de specialitate ci numai din cele observate de noi înșine.

Problema înghețului la grâu va fi după cum am scris în Buletin la rândul său pusă la punct după ce sămânța recoltată va intra în sac. Până atunci fiecare să studieze lanurile de grâu în general, observațiunile urmând să ni se comunice la birou, celeace vor fi primite cu cea mai mare mulțumită.

Orzul, ovăsul porumbul, sfecla de zahăr și cea de nutreț, plantele furagere sunt frumoase. S'a ivit însă în trifoiște și lucerniște gândaci vătămători cu vermi lor:

care rod frunzele. nimicind astfel partea verde a plantei până la rădăcină. Contra acestor vermi se recomandă, cosirea cât mai grabnică a lanului, grăpărea și stropirea lui cu o soluțiune otrăvoasă, arzenică ($\frac{1}{2}$ kgr. Darsin la 100 Litri apă) sau cu o soluție de 5% Clorbarium. Dar gândacii se pot nimici și prin adunatul lor cu unelte speciale.

Gândacul mititel numit: „Apion“ s'a ivit în măsură așa de mare, că e teamă să nu ne pericliteze și recolta sămânței de trifoi roșu. În altă parte a Buletinului voi scrie mai pe larg despre toate acestea.

Despre fructe nu amintesc, căci avem prea puțin. În schimb frunzele pomilor și a plantațiilor tinere sunt pline de păduchi de frunze. Sute și sute se găsesc pe câte o frunză. Am încercat în laborator și la pomii atacați o sumedenie de preparate din comerț. Toate sunt bune pentru nimicirea păduchilor, numai că buzunarul pomicultorului fără venite nu le poate suporta prețul. Am făcut în această privință încercări și cu soluțiuni de săpun, soda, lysol etc., cari au dovedit a fi efine și bune. Despre aceste încercări în altă parte a Buletinului.

Viile atacate de ger și grindină au de luptat în prezent cu perenospora și cochylisul. Struguri timpurii de masă nu vom avea, dar nu trebuie să ne pierdem speranța de la o recoltă mijlocie-slabă, încât ne vom apăra la timp și în mod corespunzător contra inamicilor.

Cirezile de vite încă află nutrețul strict necesar pe pășunile, în unele părți pline de spini, iar starea

sanitară a animalelor este corespunzătoare față de alți ani normali.

Binevenită a fost sosirea comisiei de remontă a Ministerul Apărării Naționale, care a cumpărat în centrelor mai de seamă ale județului Arad, după esaminare minuțioasă — 108 cai pe prețul între 7—11000 Lei. Coducătorul comisiei și-a dat părerea, că la toamnă are toată speranța ca să dea crescătoriilor vechi ale județului o nouă și corespunzătoare ocaziune de ași vinde exemplarele frumoase de cai crescuți cu bună îngrijire.

Le mulțumim Dlor reprezentanți ai Ministerului Apărării Naționale, pentru atitudinea leală și înțelegătoare și-i așteptăm pe toamnă cu tot dragul. Cu cât vor veni mai des la noi și cu cât ne vor oferi prețuri corespunzătoare, — cu atât crescătorii de cai din acest județ vor prezenta material mai prețios, după cum și înainte de războiu, an de an se făceau cumpărări de cai în număr considerabil de armata română.

După știrile ce primim zilnic suntem atinși foarte neplăcut din cauza scăderii prețurilor produselor agricole, vegetale și animale. Scăderile acestea înainte de seceriș sunt obișnuite, dar ne neliniștește cazul, că pe când prețurile produselor agricole scad, — cele ale produselor industriale se urcă.

Guvernul, în vederea susținerii prețului grâului studiază zi de zi modalitatea cea mai practică pentru a asigura pt. buzunarul producătorului subvenția pusă în vedere de Stat.

Arad la 28 Iunie 1935.

Ing. agr. insp. gl. Nic. Popescu.

Intoarcerea miriștelor.

de Ing. Agr. Vasile Șoica

Unul dintre factorii principali în agricultură este lucrarea rațională și la timp a pământului. Această lucrare este de căpetenie pentru agricultor, pentru că o sămânță bună numai atunci va da și roade bune și va putea să-și arate calitățile sale, când și pământul va corespunde în ce privește îngrijirea și pregătirea lui.

Secerișul se apropie și este preocuparea principală a agricultorului în acest sezon. După seceriș, nu s'a terminat totul, pentru că și intoarcerea miriștelor este o lucrare tot atât de grabnică și arzătoare, ca și secerișul.

Imediat după recoltă, terenul este umed și jilav și se sfarmă ușor cu plugul, fără nici o greutate, umezeala pământului fiind conservată de recolta care a umbrit pământul. Întârzierea lucrării va face ca terenul să se usuze și să crape, iar plugul va intra cu greu în pământ și va scoate bulgări la suprafață, cari nu se vor sparge cu ușurință.

După seceriș, recolta se va așeza în cruci și plugul va trebui să urmeze fără întârziere, iar arătura a se grăbi în aceiași zi.

Intoarcerea miriștelor se va face la suprafață, plugul nu va intra mai mult de 9—10 cm., pentru că însemnătatea întoarcerii miriștelor este următoarea:

1. Se va forma la suprafața solului un strat subțire izolator (despărțitor), ferind astfel terenul de uscăciune. Umezeala din pământ va fi ferită de contactul (atingerea) cu aerul prin stratul despărțitor de pământ întors și mărunțit, așa că solul nu va crăpa și apa nu se pierde în bătaia puternică a soarelui.

2. Razele soarelui pătrund mai ușor pământul întors și prin puterea lor sterilizează (curăță) pământul, distrugând microorganismele vătămătoare și ajută pe cele folositoare, cari îmbogățesc pământul. În pământ se găsesc ființe foarte mici, nevăzute cu ochiul liber, ci numai cu microscope (ochiane) care măresc de sute ori și acestea au însemnătatea mare pentru

agricultor, pentru că-i fac pământul fertil (roditor). Unele dintre ele fac să putrezească materiile organice (arzătoare) din pământ, altele desfac materiile minerale etc.

3. Imediat după recoltă, terenul fiind umed, prin întoarcerea miriștei vor incolți semințele buruienilor scuturate și în chipul acesta se vor putea mai ușor distruge și curăți locul. În acest scop lucrările raționale a le pământului sunt principala armă de luptă contra buruienilor, cari — bine se zice că — mănâncă dintr'un blid cu plugarul.

4. Prin întoarcerea miriștilor, vom putea lucra mai ușor contra secetelor, pentru că, pe lângă păstrarea umezelei pământului, se va prinde și înmagazina cu ușurință și puțina ploae ce cade în timpul verii.

5. Lucrările ulterioare se vor putea executa cu ușurință după întoarcerea miriștei, pentru că pământul nu este încremenit, ca atunci când nu se întoarce. Despre acest adevăr s'a putut convinge ori cine, arând

un loc cu miriștea întoarsă, unde a întâmpinat greutate numai în porțiunile neîntoarse din cauza crucilor, a căror pământ a rămas în urma plugului bulgăros.

Neîntoarcerea miriștelor, din cauza pășunatului, este greșală păgubitoare și un indiciu de rea gospodărie, pentru că pășunatul acesta nu aduce folos ci pagubă. Pășunatul sau lipsa de furaje trebuie să fie înlăturată prin cultura plantelor furajere și prin atenția ce trebuie să se dea pășunilor și izlazurilor comunale. Iar în regiunile deluroase și acolo unde principala preocupare este creșterea vitelor, cultura plantelor furajere trebuie să ocupe locul principal, dintre cari plantele leguminoase îmbogățesc pământul.

Agricultorul, în împrejurările de azi, trebuie să fie bine pregătit și acomodat ramurei de cultură ce o practică, spre a obține maximum de randament posibil, înlăturând neajunsurile de a-și continua ocupațiunea în sistemul înapoiat. Iar cel ce dorește progres să încerce și să urmeze calea științei.

Mana cartofilor

de *Petra Truța*, Conducător agronom.

Mana cartofilor, este cea mai răspândită boală ce se ivește în grădini, atacând culturile de cartofi, patlagele roșii și alte plante asemănătoare.

Imbolnăvirea aceasta este pricinuită de o ciupercă microscopică, originară din America de sud și se numește științific „*Phytophthora infestans*”.

Boala se ivește aproape în toate regiunile din țară, mai cu seamă în cele umede și călduroase — regiuni proprii pentru cultura cartofilor.

În anii umezi, recolta cartofilor, este nimicită cu 60—70%, iar în unii ani, câmpuri întregi de cartofi se usucă și pier, rămânând în urma boalei un adevărat pârjol.

Mana atacă toate părțile cartofului ca: frunze, tulpini (lugeri) flori și tuberculi (cartofi).

Imbolnăvirea se produce, când cartofii sunt în pământ — în vegetație — dar foarte des se ivește și iarna la cartofii păstrați în rele condițiuni.

Plantele imbolnăvite, se cunosc foarte ușor prin aceea că-și pierde culoarea verde, se îngălbenesc, frunzele se înegresc și cad de pe tulpini.

Pe frunzele și tulpinele imbolnăvite se observă mai întâi niște pete mici de culoare gălbui, care mai târziu devin cafenii și de multe ori înconjurate de un inel albicios format din niște firisoare pe care se produce sămânța boalei ce se răspândește mai departe.

Petele formate pe frunze și lăstari, la început sunt moi, iar mai târziu devin tari, uscăcioase și de culoare neagră, iar planta piere în întregime.

Am spus că boala trece și pe tuberculi (cartofi),

pe care se prezintă tot în formă de pete ce se văd pe coaja cartofilor, de mărime diferită, culoare în albastru și puțin adâncite în cartofi. Un astfel de cartof, dacă-l tăiem prin dreptul unei pete, atunci vom vedea în jurul coajei un loc cafeniu, iar restul cartofului este sănătos.

Cartofii bolnavi, dacă nu se păstrează bine peste iarnă și se țin la umezeală, atunci se așează și alte boli, în urma cărora, cartofii se strică, putrezesc, ceea ce se numește popular „putrezirea umedă”.

Dacă păstrarea cartofilor bolnavi, s'a făcut într'un loc uscat atunci cartofii nu putrezesc, ci se usucă, cunoscându-se sub numele de „putrezirea uscată”.

Ambele cazuri de putrezire, dau cartofilor un gust rău și nu mai sunt buni pentru consumat.

Gradul de răspândire al boalei depinde foarte mult de pământ; astfel într'un pământ gras sau umed cartofii sunt mult mai atacați de boală, decât într'un pământ nisipos.

Pe timpul umed, boala se răspândește mult mai repede ca pe timp secetos.

Variatatea (soiul) cartofilor, influențează deosebit de mult asupra răspândirii boalei. S'a constatat din experiențe, că soiurile timpurii sunt predispușe mai ușor la imbolnăvire ca cele târzii, iar cele cu coaja groasă, sunt mai rezistente la boală ca cele cu coaja subțire și de culoare roză.

Combatere și tratament. Pentru împiedicarea și distrugerea boalei se recomandă următoarele:

1. Se sfătuiește ca la însămânțare să se între-

buințeze numai cartofi bine aleși, sănătoși, înlăturând cu desăvârșire pe cei bolnavi — adică cu pete cafe-nii — precum și pe cei suspecți.

2. Pe locul unde s'au semănat cartofi și mai cu seamă unde s'a ivit boala, să nu mai semănăm cartofi decât după o trecere de timp de cel puțin 3—4 ani, vom face asolament și rotație, semănând alte plante.

3. Locurile semănite cu cartofi, toamna cu 3—4 zile înainte de a scoate tuberculele din pământ, se vor strânge toți vreji și frunzele și se vor arde, nimicind astfel sămânța de boală ce se găsește pe frunze și vreji.

4. Vom evita semănarea prea des a cartofilor în pământurile umede. Distanța dintre rânduri și culburi va fi cât mai mare, 50—60 cm.

5. Să nu se întrebuințeze pentru cartofi un pământ prea îngrășat, gunol cu bălegar, întrucât acesta favorizează dezvoltarea boalei.

6. Semănatul cartofilor se va face numai pe timp uscat, evitând timpurile ploioase.

7. Semănatul cartofilor să se facă cât mai adânc în pământ 12—15 cm. pentru că sămânța boalei dusă de apa ploilor, să pătrundă cât mai greu la tuberculi.

8. Culturile de cartofi să fie bine îngrijite — săpate, plivite — pentru că foarte multe buruieni ce cresc, dau găzduire boalei.

9. Recolta cartofilor să se facă pe timp uscat iar păstrarea peste iarnă să se facă în bune condițiuni.

10. Preîntâmpinarea boalei se poate face, stropind plantele înfrunzite cu anumite soluții ca: sublimat, arseniat de potasiu și sulfat de cupru.

Cele mai bune rezultate se obțin, stropind cartofii cu zeamă bordoleză — soluție formată din sulfat de cupru (piatră vântată), var și apă — întocmai ca la vița de vie.

Ori care ar fi soluția întrebuințată la stropit, ca rezultatele să fie satisfăcătoare, stropitul trebuie să se facă înainte de apariția boalei — adică preventiv — odată boala apărută nu se mai poate distruge, decât localiza.

Stropirea cu zeamă bordoleză se face cel puțin de 3 ori pe vară și anume:

Stropirea I-a se face înainte de înflorirea cartofilor, adică pe la 15 iunie.

Stropirea a II-a se face după înflorire, cu o lună de zile în urma stropirii I-a.

Stropirea III-a se face pe la 10—15 August.

Zeama bordoleză întrebuințată la stopri se face în tărzie de 2%.

Pentru stropit, se întrebuințează orice stropitor de vie, care trebuie spălat imediat după întrebuințare.

În caz de ploaie imediat după stropire, operația se va continua.

Câteva îndrumări pentru cultura lucernei.

de Dr. O. Seymann Ing. Agr. Insp.

Cultura rațională a nutrejurilor este baza creșterii vitelor și menținerea fertilității solului.

La șes producerea nutrejurilor păioase este de multeori problematică, căci sub clima secetoasă recolta fânajelor este puțină și nesigură și așa pentru producția nutrejurilor suntem avizați la arător. Alegerea și așezarea nutrejurilor în asolament nu se nimerește totdeauna și deaceia vom cultiva nutrețul în afară de rotație și atunci vom cultiva un nutreț, care an pe an este permanent în producție. Cantitatea producției atârână de cantitatea umidității din pământ și așa plantele cu rădăcini mai adânci ca lucerna, vor avea recolte mai sigure, decât altele ca ciolomadă sau borceagul, cu rădăcini mai la suprafață. Acest fapt ne poate servi de învățătură. Astăzi când rentabilitatea în agricultură atârână de greșeli mici, este necesar, să ne îngrijim să evităm scăderea recoltei cauzată de capriciile timpului și să cultivăm plante, cari și pe timp secetos dau recolte sigure ca lucerna.

Ar fi bine să împărțim județul în regiuni culti-

vătoare de trifoliu roșu și regiuni cultivatoare de lucernă, cum am făcut la grâu. În general putem spune că acolo unde reușește grâul și sfecla de nutreț, acolo priește și lucernei. E foarte important ca în sol să fie var în cantitatea suficientă. Dacă solul nu conține var, însă în subsol se află straturi cu margă la o adâncime, la care rădăcinile lucernei deja în primul an pot să ajungă atunci și pe sol sărac în var putem cultiva cu succes lucerna. Din cauza asta trebuie să cunoaștem bine compoziția subsolului și în acest scop vom face până la 1 m. adâncime un șanț îngust spre a ne convinge, unde se găsește stratul bogat în margă sau var.

Fiecare plugar, fără cunoștințe speciale, în mod simplu și practic poate constata prezența varului în sol. Nu trebuie altceva, decât puțin acid clorhidric (apă tare) sau oțet tare, pe care îl stropim pe pământul ce avem de examinat. — În cazul când începe să facă spumă putem presupune, că este var, când nu face e sigur, că lipsește varul. Dar putem cultiva lucerna, prin adaus de var, dacă solului nu-i lipsește,

decât varul, dacă celelalte condiții sunt corespunzătoare culturii lucernei. Pentru îngrășare cu var nu putem da reguli generale, ci aceasta trebuie să stabilim din caz în caz prin analize. Aceste analize Camera de Agr. le face gratuit pentru agricultorii din județ la cerere. Ingrășarea cu var este importantă nu numai pentru cultura lucernei, ci și pentru animale, dacă solul nu are var natural, căci dacă fânul de lucernă nu conține destul var, atunci animalelor li se molesesc oasele. După ce am ales pământul bun pentru cultura lucernei și l'am îngrășat cu 1 an mai înainte, toamna facem arătura adâncă, iar primăvara îndată ce s'a zvântat grăpăm bine cu grape grele de fier, însă când pământul este prea afânat cu aer mult, atunci vântul de primăvară ar usca solul și sămânța de lucernă — care trebuie să fie sămănată mai la suprafață — ar răsări neuniform. Deci este bine tocmai înaintea sau după sămănătură să tăvălugim pământul, asigurând astfel germinația și răsărirea sigură.

Se recomandă a face însămânțarea timpurie la sfârșitul lui Martie sau începutul lui Aprilie, deoarece lucerna încolțește deja la 1° Celsius temperatura ambiantă, iar plantele tinere nu digeră așa ușor. Lucerna sămănată la vreme poate să utilizeze mai bine umiditatea ce primăvara se pierde repede, se desvoaltă mai bine și astfel nu poate fi suprimată de burueni. Pentru agricultorul mic însămânțarea la 12 cm. distanță între rânduri este mai potrivită.

Reușita însămânțării atârână în mare parte de calitatea sămânței. Sămânța să o procurăm numai de la cunoscuții demni de încredere sau prin Cam. de Agr. căci e un lucru delicat și riscat a folosi sămânță necunoscută. Să cumpărăm numai sămânță curată și garantată liber de gălbează, atunci vom fi feriți de înșelăciuni.

În ce privește cantitatea sămânței să nu facem economie. Desimea sămănăturii să fie potrivită după umiditatea din sol. În pământul unde putem aștepta și pe timpul verii umiditate destulă putem crește mai multe plante, aci deci e motivată sămânțarea mai deasă, în caz contrar plantele prea dese vor suferi de secetă, de altfel e bine să ne interesăm, că unde este în vecinătatea noastră o lucernieră frumoasă și cum sunt acolo împrejurările locale și metodele de cultură.

Mai de mult la noi era obiceiul a se folosi lucerniera până când nu s'a rărit și s'a arat numai atunci, când s'a umplut complet cu burueni. În alte regiuni se urmărește altă metodă și lucerna e folosită 4—5 ani. Ar fi bine să procedăm și noi așa, din următoarele motive. Cultivând lucernă timp de mai mulți ani, 1. lucerna prea învechită umple holdele cu burueni, 2. solului lipsește aerisirea prin arătura regulată și între firele rărite se uscă și creapă pământul, 3. firele stătând mai rar nutrețul va fi mai gros, mai bejos, va conține multe fibre, greu de mistuit și astfel nepotrivite pentru hrana animalelor, 4. fiecare lucernieră ne va da la un anu-

mit timp recolta maximă, după ce va scade. Acest timp la lucerna este în general în anul 4-lea.

Însă sub anumite împrejurări — de pildă, când înființarea lucernierei a succed bine, deja în primul an — deja după 2 ani poate da recolta maximă. Nici aci nu e regulă generală, tot atârână de împrejurările locale. Nu este deci economic să așteptăm perirea totală a lucernei, când producția ei nu-i de loc rentabilă.

Pășunarea lucernei în America se face pe măsura întinsă, acolo lucerna ocupă suprafețe uriașe. Fără exagerare putem afirma că în multe provincii din America de Sud și Nord baza stării bune a populației rurale este singur lucerna. La noi pășunarea lucernei e mai mult ocazională, de altfel pășunarea permanentă periclitează înfrățirea potrivită a lucernei, îndeosebi oile pot fi periculoase, căci rod și lăstari tinere. Dacă după prima coasă lucerna lăstărește din nou și — fiind aproape de înflorire — are mărimea corespunzătoare, pășunarea nu face pagube. Însă trebuie să fim atenți, să nu pășunăm lucerna toamna târziu, să nu o expunem iernii în stare proaspăt roasă. Pășunarea trebuie să o regulăm în așa fel, să asigurăm firelor timpul necesar dezvoltării lăstarilor. Până când să o folosim toamna aceasta depinde de mersul timpului, de starea adecă puterea lucernei și de împrejurările locale.

Timpul cositului se acomodează după mersul timpului. Ca la dezvoltarea tuturor plantelor agricole și aci trebuie să avem în vedere umiditatea și căldura solului. Praxa agricolă condusă de știință determină în felul următor timpul cel mai potrivit pentru cositul lucernei: atunci trebuie să cosim, când de pe unitate de suprafață putem obține cantitatea cea mai mare a substanțelor nutritive. Această însemnează că gospodarul bun va cosi pe timpul înfloririi și nu va aștepta îmbătrânirea lucernei. Căci trebuie să luăm în considerare că cele mai multe substanțe bogate în albumine se află în flori, în frunze, iar cele mai puține în trunchiuri prin urmare, când înfloritul a început și frunzele din jos încep să albească, să cadă, atunci trebuie să cosim lucerna. E știut că lucerna îmbunătățește solul, are facultatea să fixeze azotul liber din aer prin ajutorul bacteriilor ce să găsec pe rădăcini și astfel să îmbogățească pământul în azot. Grăparea regulată, adecă aerisirea precum prezența varului sunt mijloace ajutătoare, pentru dezvoltarea bacteriilor folositoare. Ajutăm dezvoltarea bacteriilor și prin un adaus de 50—100 kgr. superfosfat la jugh. cad. Aceasta va grăbi și dezvoltarea plantelor tinere a lucernei. Pe timpul într'o răsărire și prima înfrățire lucerna fiind foarte gingașă ne va resplăti adausul de îngrășăminte, iar dacă reușim să grăbim prima ei dezvoltare — la care se cere și ploi calde în luna Mai — atunci am asigurat viața și producția normală.

Dintre lucrările de îngrijire în cursul verii gră-

patul este cel mai important, care trebuie executat imediat după căratul fânului cu grape bine ascuțite în așa fel, ca să fie egal cu o prasilă bună. Astfel vom păstra starea de dospire obvenită în urma umbririi, vânturile nu vor usca solul și lăstărirea va fi cu mult mai puternică. Lucerna noastră indigenă, lucerna românească are facultatea mare de lăstărire și mare rezistență în contra gerului. Gerul poate cauza stricăciuni în diferite anotimpuri. Dacă lucerna a fost pășunată toamna târziu tocmai la începutul iernei și surprinsă de ger atunci la primăvara următoare va desvolta numai foarte puțini lăstari. Toamna trebuie să crujăm lucerna în așa fel să lăsăm totdeauna câteva părți verzi. Altă stricăciune este desrădăcinarea plantelor în urma gerului între iarna și primăvară. Să ne gândim la iarna anului 1929, când mari suprafețe de luc. au perit în urma gerului.

Producerea semințelor are astăzi mai mare importanță, decât altă dată. În țara noastră avem pământuri foarte curăspunzătoare pentru acest scop, dar și clima cu vara secetoasă favorizează obținerea semințelor bune. Deși alte țări fac eforturi mari să producă la ei acasă acest produs, totuși sunt avizați la importul semințelor noastre. Fiecare țară are anumite produse, cari sunt specifice țărilor respective. Așa este la noi — între multe produse agricole — sămânța de lucernă. Deaceia avem obligația față de țară, dar și în interesul nostru să cultivăm lucerna în așa calitate, să obținem semințe, cari pot ține piept cu succes față de concurență streină. La reușita producției de sămânță joacă un rol considerabil metoda potrivită de cultură și lupta eficace contra dușmanii lucernei. Dintre boale lucerna este atacată de *rugină*, de mană, de putrezirea rădăcinilor de peronospora și altele.

Grăbiți și întoarceți miriștea imediat după seceriș, căci miriștea neîntoarsă arată neputința sau nepriceperea agricultorului.

Greșeli mici ce se fac la recoltarea mierei.

Greșeli mici însă de multe ori cu urmări mari, de precieri grele. Și stuparul bătrân deprins, poate să greșească, iar începătorul mai totdeauna se poticnește. Voi înșira numai câteva exemple, din greșelile ce se fac. În majoritatea cazurilor stuparii jefuiesc familiile, socotind că albinele vor culege mai târziu proviziile necesare iernării. Aceasta este însă foarte nesigură. Mulți dintre stupari își dau bine seama că au scos prea multă miere, dar — *au lipsă de bani*. Stuparul trebuie să fie mai prevăzător la aprecierea surplusului, ce poate să scoată fără să periclitaze existența familiilor.

La recoltarea mierei totdeauna trebuie să avem în vedere pericolul furtișagului.

Cu cât terminăm mai repede desfăcutul stupului, cu atât este mai bine. Stupii cu manipularea deasupra tocmai din acest motiv sunt mai buni, decât cei cu manipularea dinapoi. Contra furtișagului ne putem apăra prin alegerea timpului recoltării. Oarele timpurii de dimineață sunt mai potrivite pentru recoltare. Ar fi de dorit să îndepărtăm albinele din caturile de miere cu ajutorul așa numitelor scăpătoare. Aceste sunt cam la noi prea puțin cunoscute. — Și la stupari bătrâni am observat că măturarea albinelor o fac în așa fel că scot un fagure, mătură albinele în stup și așa continuă cu toate fagurile. Aceasta metodă are desavantajul mare, că albinele deja înlăturate se pot urca pe celelalte faguri cu miere aflătoare în stup. Deci trebuie să măturăm de mai multe ori aceleași albine. Atunci procedăm corect, dacă dintrun stup

de *Dr. O. Sayman* ing. agr. Insp. scoatem toate fagurile găsite în plus și numai după aceea măturăm albinele de pe ele.

Cei mai mulți duc în mână fagurele la locul unde se face stoarcerea. Pe drum natural că albinele copleșesc fagurii din nou, de multe ori tocmai albinele cari fură. În acest caz ușor putem să ne ajutăm. Fagurii trebuiesc purtați într-o ladă ușoară închisă. Dacă avem oameni atunci folosim o ladă mai mare, care poate fi transportată cu ajutorul a 2 pari.

Și camera în care stoarcem trebuie să o ferim de albine. Ceeace adeseaori era neglijată. Recomand băgare de seamă spre a ne feri de neplăceri. Descăpacirea celulelor o putem executa prin cuțit sau furculiță. Eu prefer cuțitul căci stricăm mai puțin. Se pretinde însă ca cuțitul să fie subțire și binisor cald ca ceara să nu se lipească de el. Stuparii tocmai aceasta nu lău în considerare. Cel mai bun lucru dacă lucrăm cu 2 cuțite din care unul trebuie să fie în apă caldă. Din timp în timp schimbăm cuțitul. Mașina de stors miere trebuie să fie orizontal așezată și în mod egal îngreunată. Dacă stoarcem 2 faguri cu greutate diferită mașina nu va funcționa în liniște ci se va deteriora. Diferențe mai mici firește nu se pot evita. Mierea trebuie după cât se poate deodată cu stoarcerea strecurată. Este greșit dacă sita de strecurat e mică sau prea deasă căci se astupă lute.

În caz de lipsă foarte bine putem folosi un săculeț de lă (brunjuc) legat pe robinetul de scurgere. Are suprafața mare și nu se astupă. Permite trecerea rumegăturilor mici, dar reține bine fărâmițurile mai mari. În acest caz întrebuițăm mai multe săculețe și le

schimbăm după trebuință. Mierea odată strecurată o vom strecura încă odată acum sau mai târziu prin o sită deasă așa cum se cere.

Fagurile goale trebuie să le punem îndărăpt în

stup fără să le umplem cu apă, deoarece resturile de miere ce se topesc obțin un miros așa de tare, încât albinele căutătoare după neectar pot năvăli asupra familiilor, dela cari am luat mierea.

Combaterea pestei porcine în cotețul infectat.

În numărul trecut am tratat despre măsurile profilactice (de apărare) ce trebuie să ia crescătorul contra pestei porcine. Acum voi continua, arătând ce trebuie să facem atunci, când pesta porcină a izbucnit între porcii noștri. Înainte de a trece în fond, nu uit a aminti tuturor datoria pe care o avem, atunci când boala porcilor noștri ne pare a fi pesta porcină. În acest caz suntem datorii a aviza imediat autoritățile în drept (la primărie,) căci orice întârziere al acestui denunț poate aduce țării pagube de milioane. Să ne facem deci această datorie față de economia națională și să nu privim cu dușmănie măsurile de poliție sanitară, pe cari veterinarul oficial ni le impune pentru binele obștesc. Aceasta cu atât mai mult, cu cât regulamentul în vigoare este alcătuit într'un mod cât mai favorabil pentru crescător.

Medicul veterinar cu toată are mijloace prea puține pentru vindecarea pestei porcine la porcii gravi bolnavi, poate totuși cu ajutorul proprietarului, ajuta foarte mult, chiar atunci când pesta a izbucnit în coteț, căci are posibilitatea, așa cum voi arăta mai jos, să apere de boală porcii rămași încă sănătoși și să îi trateze pe cei mai ușor bolnavi. În consecință după denunțul, pe care proprietarul de porci îl va face imediat ce va observa bolnavi suspecti între animalele sale, se vor lua mai multe măsuri, cari au următoarele scopuri:

I.

Diminuarea (micirea) cât mai mult posibil a cantității de virus pestos, care se adună în timpul infecției în mediul (locul) în care trăiesc porcii. Această diminuare se poate face prin: a) înlăturarea porcilor, cari arată primele semne de boală, adică aceora cari au febră peste 40 grade, chiar fără alte simptome. Acești porci vor fi duși cu permisiunea medicului veterinar, cu o căruță bine închisă sau cu un camion, la abatorul sau locul de tăiere din comună și tăiați imediat, aceasta mai ales atunci, când porcii bolnavi sunt grași; b) desinfecția repetată cât mai des a cotețelor (pardoseală, pereți) și a curții. Desinfecția se va face printr'o soluție caldă de hidrat de sodiu (sodă) 20 la mie (2 dkgr. într'un l. apă,) cu care se înmoaie loșurile infectate timp de două ore cel puțin. Această desinfecție va fi urmată apoi de o a doua, făcută cu lapte de var; c) transportarea gunoierului provenit din locul infectat, precum și cel colectat cu ocazia desinfec-

ției, în vehicule (trasuri) bine închise așa ca să nu treacă peste drumurile pe cari circulă animalele. Gonolul acesta va fi imediat arat, îngropat sau ars; d) se vor spăla cel puțin până la genunchi, dacă este posibil peste tot corpul, porcii rămași în locurile infectate cu aceeași soluție de sodă, pentru a înmuia și distruge bălegarul și materiile uscate de pe corpul animalelor și cari ar conține virus.

II.

Alt scop al măsurilor pe cari medicul veterinar le ia cu ajutorul proprietarului contra pestei, este mărirea rezistenței porcilor contra pestei porcine. Aceasta se poate face prin: a) inocularea (injectarea) tuturor porcilor sănătoși, adică fără febră cu ser antipestos. Această inoculare produce imediat o imunitate datorită căreia mortalitatea, care în mod ordinar ajunge cifra de 50—80 la sută la porcii neinoculați, scade la cei inoculați la 10—30 la sută. Această imunitate e însă de scurtă durată, totuși porcii inoculați trăind în mediu infectat, se îmbolnăvesc de cele mai multe ori ușor, dar îndeajuns ca după vindecare să rămână imuni (să nu se mai îmbolnăvească) contra pestei pe tot timpul vieții lor economice, deci circa un an de zile; b) alt mijloc este sero-vaccinarea, adică vaccinarea porcilor prin ser și virus. Este un metod foarte bun și atunci, când pesta porcină a izbucnit deja în coteț; c) prin reducerea rației alimentare și prin introducerea pe cale bucală (prin gură) a unui antiseptic. Mai nou se întrebuințează cu succes mulțumitor antisepticul numit bleu de metilen, care se dă zilnic după mărirea animalului în doză de 50—100 gr. ($\frac{1}{2}$ —1 decilitru) dintr'o soluție de 1 la mie (un gram din acest antiseptic dizolvat într'un litru de apă.) Acest antiseptic nu numai că este foarte bun, dar e și foarte economic, căci un gram costă circa 3 lei și ajunge la 10—20 porci.

Acestea sunt măsurile, pe cari proprietarul singur sau cu ajutorul medicului veterinar le poate lua pentru salvarea porcilor rămași fără febră în cotețul său infectat de pestă. Se pune însă întrebarea, dacă s'ar putea cura porcii de pestă? Medicul veterinar poate ajuta numai atunci, când boala este la început, fără complicațiuni și în mod special fără complicațiuni la aparatul respirator (plămâni), adică în primele 4—5 zile a periodului febril, (când porcul are numai febră). În acest period de multe ori este eficace (cu rezultat bun) tratamentul cu ser, fiindcă animalele a-

tinse ușor de pestă se vindecă de multe ori repede, chiar după o singură injecție de ser. Pentru porcii grași este mai rentabilă însă tăierea imediată la abatorul din comună, acest lucru cu atât mai mult, cu cât vindecarea este nesigură, iar cantitatea de ser necesară pentru aceștia fiind mare, costul tratamentului se ridică la sume mari, așa că pentru aceștia transportarea și tăierea la abator este singura soluție recomandabilă. Alta este însă situația porcilor slabi, tineri ori valoroși pentru reproducție: tratamentul lor se poate recomanda, dacă boala nu este înaintată. Se inoculează ser și e bine ca această inoculare să fie urmată de un medicament ce se dă zilnic pe gură. Acest medicament numit „Tonic Compound” dat porcilor cu febră zilnic în cantitate de o lingură de

supă pentru fiecare 60 kgr. greutate, dă rezultate bune chiar atunci, când animalele n'au fost inoculate cu ser, căci el acționează în mod binefăcător asupra tuturor organelor atacate de pestă. Se poate deci încerca tratamentul porcilor amintiți mai sus și asta cu atât mai mult, cu cât costul acestui tonic este redus. Rezultatul tratamentului este însă nesigur, căci el depinde în mare parte de rezistența organică a porcilor bolnavi și de masivitatea infecției, așa că crescătorii vor avea pagubă din cauza pestei atât timp cât nu vor introduce în mod cât mai strict măsurile preventive contra acestei boale.

Dr. Tiberiu N. Blaga
medic-veterinar.

ERATA. Rugăm Onor. cititori ca în cap. 3 al art. Prevenirea pestei porcine apărut în numărul trecut, să citească 4 săptămâni în loc de două.

Cerut Ministerului de finanțe reducere de impozit celor a căror culturi au suferit de ger și grindină

După catastrofele suferite de agricultori noștri din cauza înghețului și a grindinei Camera de Agricultură Regională Arad a făcut intervenție la Ministerul finanțelor, solicitând o reducere de impozit pe anul agricol 1935-36.

La această cerere care a fost prezentată Ministerului direct, de către Dl. Președinte Dr. Mihai Mărcuș am primit următoarea rezoluție:

Dl. Administrator de Constatare,

Arad.

Va lua măsuri de aplicarea art. 69 l. e. și primul alineat de la caz la caz, pe baza de cerere individuală și numai în condițiunile susziselui fapt, cu cercetări urgente bineînțeles. ss. indescifrabil.

Aceasta înseamnă că: cei păgubiți trebuie să intervină, adică să ceară individual reducerea de impozit, dela Minister căci în mod colectiv, — după cum am cerut și noi — nu se poate,

Cei mai periculoși dușmani ai lucernei și ai trifoiului

de Nicolae Popescu ing. agr. insp. general.

În anii din urmă se aud tot mai multe plângeri din partea producătorilor, că lucerna nu mai poate să fie folosită atâta ani de rândul ca până acum, că lanurile de lucernă se răresc foarte repede și petecile (locuri) goale se umple de buruieni etc. etc.

Luând în considerare că în una și aceeași comună, pe lângă lucerăniștele compromise se văd și atâtea lanuri complete, întregi, curate, cu o recoltă bună și de o durată corespunzătoare, populația și-a formulat părerea că nereușita lucerăniștelor și a trifoiștelor e cauzată de calitatea pământului adică crezând, că pământul este necorespunzător, sau înghețul și seceta le strică.

Dacă însă fiecare agricultor, producător de lucernă sau trifoi și-ar lua ostăneala să cerceteze cât de des câte un fir din lucerăniștea sau trifoiștea sa — dela rădăcină până la vârf, — ar ajunge la convingerea că cauza principală a nereușitei sau mai bine zis a distrugerii acestor culturi, se datorește dușmanilor ce atacă aceste plante furajere de importanță pentru gospodăria plugărească.

Ar găsi stricăciunile șoarecilor de câmp, cari nimicesc atât partea verde a plantei cât și rădăcinilor ei, ca în urmă, lanul cu vatra găurită de-alungul și de-alături să fie cât mai tare expus gerului. — În astfel de cazuri nu este de mirare, că primăvara, grapa scoate o sumedenie de plante nimicite de îngheț și putregaiu.

Apărarea este destul de simplă și în proporție cu folosul mare, — e indeajuns de ieftină.

În comerț sunt grăunțe otrăvite, din care se așează câte 2-3 boabe în găurile șoarecilor. Dintre aceste grăunțe otrăvite amintesc: „Bariol” 30 Lei per kgr.

Stărpirea șoarecilor se face și prin introducerea în gaura lor a baccililor de tifus, preparat așa numit *Tiphymurium*. Prețul este 30 Lei per flacon și se poate primi dela Inst. Pasteur de pe lângă Facult. Med. Vet. București.

Atât grânele otrăvite cât și preparatul de baccili pentru răspândirea tifosului se pot primi și în farmacii,

prăvălii, dar mai recomandabil ar fi ca să se anunțe Camerele de Agricultură județene — în timpul cel mai scurt posibil dacă au apărut șoareci în număr amenințător, căci aceste cu siguranță vor putea îngriji de comanda materialului de apărare și, în orice caz în condițiuni mai favorabile decât cele din comerț liber și, pe lângă aceasta vor da și îndrumările necesare.

Pentru a face economii atât în muncă cât și în material, mai consult e să se facă grăpatul holdelor atacate și găurite de șoareci. Prin grăpatul holdei se vor astupa toate găurile de șoareci. În ziua următoare vom cerceta din nou holda adecă lucerniștea sau trifoiștea și vom vedea că unde șoarecii își au cuibul, acolo este destupată din nou și proaspăt gaura, deci acolo sunt de așezat grăunțele otrăvite ori preparatele ucigătoare. Să nu uităm șanțurile dacă avem în apropierea holdei, cari au dâlmele mai ridicate, fiindcă de obicei, aici se trag cu mai mare plăcere șoarecii, unde și au asigurate cuiburile față de apă sau ploii.

Cu cât vom începe mai de timpuriu distrugerea șoarecilor și cu cât această goană sau acțiune de otrăvire va fi pornită de odată și de mai mulți plugari, vecini cu holdele, — în una și aceeași zi — cu atât rezultatul va fi mai mulțumitor.

De un folos foarte mare ar fi și aceia să nu uităm să sprijinim în munca lor ulii-șoarecari, cari ne ajută mult în acțiunea noastră de nimicirea șoarecilor. Sprijinul ce-l dăm acestor răpitoare de folos, constă în aceia că le punem în mai multe locuri pe holdă niște leături de cel mult un metru înălțime, iar pe vârful leăturii să prindem altul cu cuie în formă de litera T, mare, pe care uliu se poate așeza și de unde poate pândi, căci vai de șoarecii ce vor mișca în jurul acestui stâlp.

Între gândaci, în regiunile noastre cele mai mari pagube ne fac așa numiții „Gândaci roșii” cu 8 puncte negre pe spate (*Gonioctena sexpunctata*) și „Gândacii roșii” cu 24 puncte (*Subcoccinella 24 punctata*).

Ambele specii de gândaci seamănă foarte mult cu „Măriuța” (*Păpăruga*), (*Coccinella septempunctata*) care ne este un prieten de mare folos, îndeosebi în privința combaterii păduchilor de frunze, — fiindcă împreună cu larvele ei trăiește din păduchii de frunze pe cari i-i mănâncă.

În America se protejază cu mare grijă sporirea „Păpărugei” sau se adună cu sacrificiu de cheltuieli, pentru a-o duce în pepinierele de plantațiuni tinere de pomi unde sunt atacate frunzele de păduchii.

„Păpăruga” are o culoare roșie cu 7 puncte negre pe aripi, iar capul și grumazul este peste tot negru, având două puncte albe.

Gândacii roșii în schimb atât cel cu 8 puncte cât și acel cu 24 puncte negre pe spate sunt mai mici și de o culoare galbenă-roșietică și ce este mai important prin care se recunoaște mai ușor e, că atât gru-

mazul cât și capul nu sunt negre ca la „Păpăruga” ci galbene-roșietice ca cealaltă parte a trupului.

Într'un lan atacat găsim cu siguranță totdeauna ambele soiuri de gândaci, odată unul și odată altul în număr mai mare fiind.

Pagubele le fac la fel, adecă atât gândacii cât și larvele lor atacă partea verde a plantei.

Părțile lanului atacate se pot vedea din departe fiindcă sunt de o culoare surie albă sau sunt roase până la rădăcină. După cositura primă se întâmplă des că lucerna nu se mai poate desvolta sau crește foarte întârziat și cu greu, căci frunzele crude i-sunt mănâcate de gândaci și larvese lor.

Primăvara apar gândacii la sfârșitul lunii Martie sau în luna Aprilie și ne fac ca gândaci sau în forma lor de larve, — pagube, până către sfârșitul lunii August.

Paguba se prezintă în proporții mai mari în luna Iunie și Iulie, când în caz de secetă aceste pot fi catastrofale, căci pe lângă soarele arzător și gândacii roșii cu larvele lor, atât melcii cât și omizile verzi ale cotarilor ne atacă culturile de lucernă și trifoj.

Modul de apărare. Prima apariție a inamicului acestuia se prezintă în formă de gândac. Acesta îl putem nimici în orice timp prin prinderea și adunarea lui cu plasa deasă și simplă, asemănătoare celor folosite de copii la prinderea fluturilor, făcută din saci sau pânză rară, potrivită, cusută în formă de sacuți și prinsă pe un ochi de sârmă cu o toporaște. Mai bine se pot prinde acești gândaci însă cu ajutorul prințătoarelor construite special pentru acest scop, din tinichea, cu care trecem prin lan de alungul și de alături. Unelele aceste de tinichea sunt foarte bune. Mi-a reușit se construiesc o prințătoare simplă și ieftină, care s'a folosit și la ferma Statului Ciala cu foarte bune rezultate. Urmează a se perfecționa cu unele modificări ca apoi să fie puse la dispoziția plugarilor în mod gratuit pentru încercare, servindu-le totodată de model pentru a și construi și ei printr-un maestru o astfel de unealtă.

Cu cât vom nimici primăvara mai mulți gândaci cu atât vom avea apoi mai puțin de suferit în decursul timpului până la sfârșitul lui August.

În caz că au apărut larvele, căutăm să cosim și să cărăm după holdă cât mai curând lucerna. — După aceia grăpăm bine lucerniștea cu o grăpă grea de fer și în urmă cu o grăpă de spini cât mai nouă, bună, deasă, pe care așezăm greumânt cât mai mare. — Grapa de fer își are rostul să scormonească cât mai adânc suprafața pământului împreună cu larvele gândacilor, iar prin grapa de spini vom strivi (turti) larvele. Urmează apoi stropirea vetrelor sau holdei cu soluții otrăvitoare de exemplu cu Darsin $\frac{1}{2}$ Kgr. la 100 Litri apă, (un Kgr. costă 60–70 Lei) sau cu o soluție compusă din 5–7 Kgr. Clorborium care este de ajuns pentru 100 Litri apă (un Kg. Clorborium costă 6–7 Lei).

Orice preparate arzenice sunt bune, dar să fim cu

precauțiune căci otrăvurile aceste periclitează atât viața omului cât și a animalelor.

În urma celor constatate la fața locului am sfătuit pe mulți agriicultorii cari ni-s'au adresat după sfaturi să grape și stropească lucerniștile atacate, și după cum am primit și primesc știri din toate părțile — procedura recomandată a dat rezultate foarte bune.

La sfârșit ar fi de amintit micul dar periculosul nostru inamic, cunoscut sub denumirea de „Apion”, care prin larvele sale ne nimicește recolta sămânței de trifoi roșu.

Dacă desfacem puful floarei de trifoi, în lanurile atacate — găsim niște vermuleți albi de mărimea unui cap de gămălie (bunbușcă) cari sunt în stare să micșoreze simțitor, în multe cazuri nimicindu-ne întreaga recoltă de sămânță. Gândacul mititel trăiește din frun-

zele trifoiului roșu și pagubele ce ne face nu sunt atât de însemnate, cu atât mai păgubitoare sunt însă larvele după cum am amintit mai sus — cari sunt eșite din ouăle depuse în timpul înfloririi în floarea trifoiului.

Modul de apărare. La înflorirea cosituri primărie a trifoiului, înainte de a fi tăiat de fân, examinăm foarte atent capurile (pufurile) trifoiului și încât aflăm gândaci sau larve, putem ști că vom avea neplăceri cu trifoiul lăsat apoi pentru sămânță.

După adunatul primei cosituri procedăm după cum am descris la combaterea gândacilor roșii.

Grăpăm și otrăvim frunzele de nou date sau ne folosim înainte de înflorirea trifoiului de plasa descrisă în alt loc al acestui articol pentru prinderea gândacilor înainte de a-și fi depusă ouăle în floare trifoiului.

Invazia de mană în Podgoria Aradului.

Podgorenii se plâng că strugurii să inegresc și chiar cad pe jos. Primăvara acestui an fiind extrem de favorabilă pentru dezvoltarea manei (perenosporiei) n'a întârziat să nimicească o parte din rod.

Din fericire clima, expoziția și în general mediul din podgoria Aradului este puțin prielnic dezvoltării diferitelor boli, ceea ce a dispensat pe viticultorii noștri de a le acorda importanța cuvenită referitor la combaterea lor. Uneori, însă natura și aici creiază împrejurări prielnice pentru dezvoltarea bolilor, producând ravagii mult mai mari decât acolo unde s'au învățat să lupte cu ele din greu în fiecare an.

După cum am anunțat la timp perenospora în anul acesta a pătruns în viile noastre încă la 13 Mai. După acela a mai urmat câteva contaminări (inbolnăviri) făcându-ne să ne pomenim astăzi cu struguri înegriți și căzuți pe jos. Oamenii stropesc viile la disperare, iar strugurii atacați continuă să cadă contrariu așteptărilor de salvare.

În privința aceasta am putea zice că ne aflăm în situația din anul 1933, când rodul cel frumos dela început, mai târziu a fost nimicit de mană și putregai. Nenorocirea aceasta în prezent nu se poate înlătura, Strugurii atacați nu se mai pot salva. Dacă se urmau sfaturile date la timp, nu ajungeam să asistăm la asemenea jale. Contra perenosporiei trebuie să stropim la timp (să nimerim cum zice podgoreanul) altfel stropitul mai de vreme sau mai târziu nu împiedică răspândirea boalei.

Atunci când am comunicat prin primării ca să se

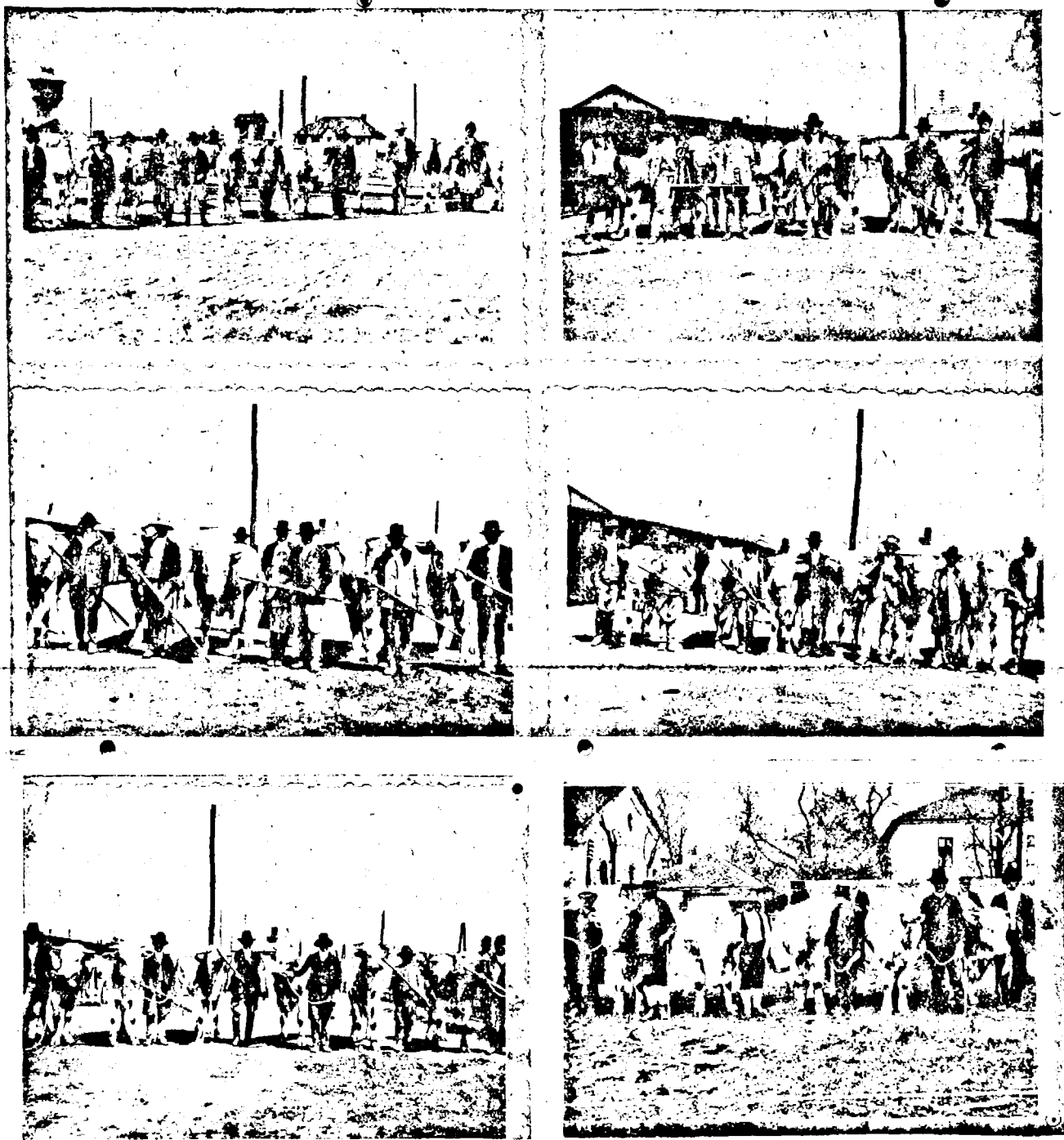
stropească viile, nu au urmat sfatul decât foarte puțin la număr, fie că nu au acordat importanța cuvenită, fie că nu au putut procura la timp piatra vânăta iar alții afirmă că nici nu au fost încunoștințați de primărie.

Pentru a putea salva cel puțin strugurii sănătoși ce au mai rămas acolo unde atacul este puternic, să se stropească cât se poate de bine în special strugurii. Frunzele cu pete prea multe de mană să se rupă odată cu efectuarea copilitului (ruperea subțioarelor). Să știe că frunzele au un rol covârșitor în dezvoltarea și coacerea atât a rodului cât și a corzilor, așa că nu ne-am putea dispensa (lipsi) de ele. Însă frunzele atacate aproape pe întreaga suprafață, nu mai sunt în stare să-și îndeplinească funcțiunile de asimilație (nu mai pot corespunde rodului ce-l au) ci numai servesc ca un focar de unde boala se răspândește cu mai multă iuțeală. După cum s'a arătat și în Buletinul din numărul trecut nu recomand să se mai stropească contra viermilor, după ce s'au format boabole, întrucât efectul acestei stropiri nici pe departe nu acopere cheltuielile cu procurarea substanțelor arsenicale, pentru motivele arătate tot în articolul precedent.

Deocamdată suntem nevoiți să ne mărginim la sfatul de a stropi mai mult pe struguri, a rupe frunzele puternic atacate și trista experiență din prezent, să ne învețe pentru viitor să stropim viile atunci când vom comunica noi prin primării.

V. Juncu Inginer Agronom

Taurii cumpărați din regiunea Mediaș și Târgul-Mureș pentru Secția Agricolă a jud. Arad.

(Ar fi trebuit să apară în cadrele articolului „Cumpărarea taurilor de reproducție din Mediaș și Târgul-Mureș” apărut în Buletinul trecut No. 11-12 din 15 Iunie pag. 100 și 101.)

Rectificare.

În Buletinul trecut No. 11-12 din 15 Iunie a. crt. în articolul „Cumpărarea taurilor de reproducție din Mediaș și Târgul-Mureș” pe pagina 101, coloana primă, sfârșitul aliniatului 2; rugăm a cetii: căci nu este

voie să uităm că, în grajdul crescătorului englez calificat, rutinat și priceput „s'a creat” pur sângele englez, porcul York și animalele cu mare producție de carne, în loc de: „se crește pur sângele englez” etc.

Prepararea vinului din coacăză.

de *Petru Truța*, Conducător agronom.

Coacăzul — *Ribes rubrum* — este un mic arbust a cărui fructe de culoare roșie și galbenă, ajunse la maturitate pe sfârșitul lunii Iunie, inundă piețele orașelor, oferindu-se cumpărătorilor demulte ori pe un preț de nimic.

Micile fructe dispuse în ciorchine, nu sunt atât de căutate pentru consum ca fructe de masă, dar sunt foarte bune transformate în dulceturi, siropuri, beltele vin etc.

Ori care ar fi întrebuințarea lor, fie ca fructe de masă, fie transformate; trebuie ca recoltarea lor să se facă când au ajuns la complectă maturitate, iar nu cum se constată adeseaori că se culeg după ce abia au ajuns să se coloreze.

Conservarea coacăzelor în stare proaspătă, nu se poate face, decât cel mult o zi după recoltare, deoarece fructele trebuiesc consumate imediat sau transformate.

În articolul de față mă mărginesc numai la transformarea lor în vin.

În unele țări, unde cultura vitei de vie nu este prielnică vinul se prepară exclusiv numai din coacăze,

obținându-se un vin gustos și aromatic, ba chiar și vin spumos.

Din varietățile de coacăze cu fructe albe (galbene), se obține un vin foarte bun, asemănător vinului de Madera.

Pentru obținerea unui vin bun, trebuie ca fructele să fie bine coapte, aceasta se cunoaște când a zecea parte din fructe a început să se sbârcească.

Fructele se culeg cu ciorchine cu tot de pe tufă și se storc ca și strugurii de viță, fie cu mâna cu anumiți saci, fie cu mașini speciale, dacă cantitatea de fructe este mare.

Mustul rezultat dela stoarcerea fructelor, se lasă să fermenteze. Dacă mustul nu s'a lăsat la fermentat ar fi prea acru vinul.

Fermentarea se face într-o cameră de 17-20 grade C. Când în must apar mici bășici, e indicu că se produce fierberea, care durează 2 zile.

După ce mustul a fermentat, se mai adaugă de fiecare Kgr. must, câte 2 Kgr. apă și 1 Kgr. zahăr, obținând astfel un vin foarte bun și recomandabil pentru persoanele care suferă de stomac.

Valorificarea romoniței (*Matricaria Chamomilla*)

Alăturat publicăm adresa Nr. 88308/935 a Ministerului de Agricultură și Domenii relativ la valorificarea plantelor medicinale în cazul de față vorbind despre romoniță.

Domnule Președinte,

Una din ramurile cu care s'ar putea ocupa populația noastră dela țară și care este destul de rentabilă, este colectarea sau strângerea diferitelor plante medicinale sălbatice. Aceste plante se găsesc în mare cantitate pe munții și dealurile noastre, în câmpii, pe malul apelor și chiar pe marginea drumurilor, șanțurilor sau pe terenurile neproductive.

Dacă colectarea buruienilor de leac s'ar organiza cu chibzuială, dacă în fiecare comună ar fi un om care să aibă grijă a le sorta, usca și pregăti pentru comerț, cu siguranță că am putea aduce cu eforturi cât se poate de reduse un spor de câștig în bugetul țăranilor noștri.

Ar rămâne în sarcina Dvs, ca să înlesniți scurgerea acestei producțiuni către centrele de desfacere, eventual către export, aceasta mai cu seamă până atunci când vom avea organizații speciale (Sindicate, cooperative, etc.) care să facă oficiul acesta.

De asemenea rămâne în mod permanent, în grija Dvs. îndrumarea tehnică a colectării plantelor medicinale și chiar prelucrarea — uneori industrializarea — lor.

Ministerul a tipărit niște „Instrucțiuni pentru co-

lectarea plantelor medicinale în cursul primăverii” cari vi s'au trimis pentru a fi răspândite în județ.

Desigur că va continua să tipărească sfaturi prietoare și la alte plante din celelalte anotimpuri.

De data aceasta vă atragem luarea aminte asupra unei buruieni foarte mult răspândită în toată țara și mai cu seamă în Banat, Moldova și șesul Dunării, care este în prezent căutată și bine plătită.

E vorba de mușetelul sau romanița *Matricaria Chamomilla*.

În Banat, comerțul de mușetel pentru export este deja organizat. Deoarece ce însă, în ultimul timp s'a înmulțit numărul colecțiilor a apărut pe piață și marfă de calitate inferioară, care nu mai are prețul ce i se cuvine.

Vă amintim că piața este foarte exigentă în ce privește calitatea, mai cu seamă când alte state (Ungaria, Jugoslavia etc.) fac toate eforturile pentru a cucerii piețele străine și a-și menține clientela și prețurile ridicate.

Din acest punct de vedere marfa românească suferă o scădere de preț pe motivul că mușetelul nu este

recoltat la momentul cel mai potrivit și nu este pregătit cum se cere.

Vă rugăm a atrage atenția agronomilor, învățătorilor și tuturor frunțașilor dela sate, pe orice cale veți găsi mai nimerit, asupra valorii ce reprezintă mușetelul, indemnându-i să organizeze strângerea lui și uscare în condiții optime.

Indeosebi veți atrage atenția tuturor celor interesați asupra momentului ce trebuie ales pentru culegerea mușetelului. Unii îl culeg când floarea e deabia desfăcută, practică ce nu e recomandabilă. Mușetelul cel mai bun și cu principii aromatici cei mai mulți este acela când floarea este complet deschisă (cu petalele aplectate).

Atunci trebuie sfătuită lumea să culegă mușetelul pentru a avea o marfă căutată și standarizată.

Sunt și plante a căror flori au aspectul florilor mușetelului dar cări nu au valoare medicinală. Mușetelul sau romanița bună are talia scurtă; floarea este receptacol gol și convex, nu are bractee pe acest receptacol ci numai flori de culoare galbenă.

Mușetelul se strânge dela finele lui Mai sau începutul lunii Iunie și durează până în August. Unde sunt cantități mari, culesul s'ar putea face cu pieptini speciali. Pentru comerț se caută marfa fără codițe, curată, fără alte amestecuri și bine uscată.

Culesul se face pe timp frumos cu soare. Florile se întind pe hârtie și se pun la uscat — dacă nu avem

uscătorii sau șuri speciale — în poduri care să fie bine aerisite.

Stratul nu trebuie să fie mai gros de 2–3 cm.

Cât ține uscatul mușetelul nu se poartă cu mâna de loc căci se sfărâmă repede. E bine să se acopere cu hârtii pentru a nu-și pierde culoarea.

După ce s'a uscat bine — operație care durează 20-25 zile floarea se impachetează în lădițe căptușite cu hârtie (dacă se poate ceruită sau măcar hârtie de impachetat). Hârtia are de scop să nu îngăduie pierderea mirosului specific.

În lăzi mușetelul se indeasă bine până se tescuiește și apoi se închide. Floarea se pune în lăzi după ce a stat o zi într-o cameră umbrată, pentru că luând umezeală din aer să nu se sfărme la impachetare.

Din 200 kgr. floare verde rămân 40-50 kgr. uscate iar pentru 50 kgr. floare uscată trebuie o lădiță de 1 m. lungime; 36 cm. înălțime și 70 cm. lățime.

Impachetatul în săculețe sau în saci nu e recomandabil.

Până la expediere lăzile se țin în cameră sau la un loc uscat și adăpostit contra diferiților paraziți.

Veți cere concursul tuturor organelor administrative și intelectualilor pentru a face ca statul Dvs. să fie ascultat pretutindeni.

Ministerul Agriculturii
și Domeniilor

Directorul Agriculturii

Indescifrabil

Indescifrabil

Cuptorul de uscat fructe.

Alăturat dăm publicității cuprinsul circularei No. 58 din 17 Mai 1935 a Uniunii Camerelor de Agricultură București, relativ la construirea cuptoarelor de uscat fructe.

București, 17 Mai 1935.

Domnului

Președinte al Secției de Agricultură
a jud. Arad

Avem onoare a Vă ruga să binevoiți a cunoaște și a aduce la cunoștința celor interesați, că Ministerul Industriei și Comerțului, în continuarea acțiunii de valorificare a fructelor, a decis să subvenționeze și în campania din anul curent, 1935, construirea — după

planurile Ministerului — a 100 (una sută) cuptoare de uscat fructe, în regiunile pomicole ale țării.

Subvențiunea, ce se va acorda, este de 30.000 (treizeci mii) lei de fiecare cuptor.

Interesații se pot adresa la Institutul Național de Export, Secția fructelor.

Președinte,
Indescifrabil

Director general,
Indescifrabil

Verificarea butoaielor.

În urma adresei No. 2334 din 15 Maiu a. c. mai jos publicăm circulara No. 56 a Uniunii Camerelor de Agricultură București, relativ la verificarea butoaielor.

Domnului

Președinte al Secției Agricole
a jud. Arad.

Pentru motive de ordin economic, financiar și

tehnic, mai multe Instituțiuni au cerut Ministerului Agriculturii și Domeniilor, să intervină pentru aprobarea „Legii pentru unificarea metodei de verificare a (butoaielor) vaselor prin măsurătoare directă”, publicată în

M. Of. Nr. 114-932, precum și a regulamentului acestei legi, publicat în M. Of. Nr. 21-934.

La intervenția Ministerului Agriculturii, chestiunea a fost luată în studiu de către Ministerul de Industrie și Comerț și rezolvată în sensul concluziunilor de mai jos pe care vă rugăm să binevăiți a le aduce la cunoștința celor interesați, lămurindu-i asupra avantajilor, prezentate de metoda directă de verificare, față de metoda veche. Aceste avantaje au făcut, ca cererea Ministerului Agriculturii să fie soluționată negativ, rămânând deci în vigoare atât legea, cât regulamentul sus menționat cu următoarele interpretări:

1. Legea unificării metodei de măsurătoare a vaselor (butoaelor) nu prevede și nici printr-o altă dispozițiune nu s'a cerut înlocuirea butoaelor existente prin butoae noi, fabricate în condițiunile noului regulament. Dispozițiunile legii se referă la viitoarele construcțiuni de butoae, care ar face obiectul marilor industrii de specialitate. Se specifică că chiar acestora li se primesc la verificare butoaele construite în orice dimensiuni, astfel că în nici un caz podgorenii, depozitarii, etc, nu au avut și nu vor avea vre-o dificultate în această privință. *Butoaele lor se primesc la verificare, în starea în care se află, iar materialele vechi, dogele de orice dimensiuni și orice formă, — pot fi întrebuințate la construcția butoaelor, fără nici-o restricție.*

2. Nu se supun obligatoriu verificării, decât butoaele în care se fac tranzacțiuni comerciale.

3. Taxele de verificare a butoaelor prevăzute de lege nu sunt mari. Ele aduc ușurare podgorenilor, față de plata cotitului pe care o făceau la fiecare transport a butoaelor pline cu vin. Verificarea butoaelor se face odată la 2 ani.

Prin noua lege, se înlătură precedarea nehygenică a cotitului, deoarece prin introducerea în vasele cu produse, a instrumentelor de măsură, purtătoare a agenților tuturor fermentațiunilor, se înlesnea infectarea și imbolnăvirea vinurilor.

Ministerul Industriei și Comerțului a și dat dispozițiuni organelor în subordine, la 14 Martie a. c., în sensul că, aflându-ne în faza de tranziție între legea abrogată a cotitului și noua lege de verificare a butoaelor și având în vedere situația generală economică, neîndeplinirea dispozițiunilor art. 103 din regulamentul publicat în Monitorul Oficial Nr. 21-934, referitoare la construcția butoaelor, nu atrage respingerea dela prima verificare ca și dela cele periodice a butoaelor, primindu-se la verificare până la noui dispozițiuni, toate butoaele construite de orice capacitate, ca și cele aflate în întrebuințare.

Președinte,
Indescifrabil

Director general,
Indescifrabil.

Combaterea păduchilor de frunze.

În articolul prim „Situația Agricolă”, am promis că în altă parte a Buletinului voi scrie mai pe larg despre încercările făcute de noi cu privire la combaterea păduchilor de frunze. Din lipsa spațiului necesar cu această ocaziune descriu în scurt, numai câteva sfaturi de combatere.

Comunic deci următoarele soluții bune și mai ieftine pentru stropirea pomilor, care trebuie să se repeteze săptămânal până ce se va realiza succesul dorit.

a) $1\frac{1}{2}$ —2 kgr. săpun de cali. (potasă) topit în apă caldă, către care adăugăm 1 kgr. sodă cristal, topită în 100 l. apă.

(Ambele materii se pot cumpăra la farmacii sau în comerț).

b) Leșie de tutun, pusă în comerț de Monopol, care se poate primi dela secțiile Agricole județene cu prețul de 25— Lei per kgr.

Pomii atacați trebuiesc bine, dar foarte bine și abundent stropiți. Stropirea are cu atât mai mare efect cu cât razele de soluție ce ies din robinetul aparatului vor fi mai aspre, căci în cazul de față nu am ajuns nimic dacă soluția va cădea pe frunze în formă de ne-gură — fină de tot, cum e obiceiul la vii. N. P.

Oferte.

1. Dl. Iosif Sigmeth în Peregul Mare, are de vânzare 3 tauri tineri (până la 14 luni) de rasa Simenthal curată. A se adresa direct.

6. Dl. Dr. Ioan Drincu Arad Bdul Carol 71, are de vânzare la moșie 2 tauri Simenthal, de 18 luni, bine formați. Cei interesați sunt rugați a se adresa direct.

Întrebări și răspunsuri.

1 Dl. Toma Mădincea din comuna Țela. Buletinul Vi-se expediază în mod regulat. Cu poșta de 15 Iunie Vi-s'a expedit și numărul ultim. Vă rugăm a căuta, fiindcă se poate că la imanuare este greșala de întârzie întotdeauna sau Vi-se reține Buletinul.

9. Dl. Al Răduca agent C. A. M. Bălteni jud. Gorj. Am primit adresa Dv. Ne pare foarte rău că ați părăsit județul Arad, căci prin Dv. Camera a pierdut un colaborator sânguincios și de multă inițiativă.

Cu plăcere vă vom expeda Buletinul nostru în

mod gratuit și la adresa nouă ce aveți.

Dacă dintr'un motiv oarecare nu-l primiți regulat, rugăm a ne comunica spre a ne îngriji de măsurile necesare.

* * *

10. Dl. Petru Dărău Vasile Dărău și Simeon Coțoiu din Bontești.

Vă comunicăm că abonamentul la Buletin pentru Dv, este 30—Lei pe anul intreg, fiindcă a participat la cursul agricol aranjat de Cameră.

*

3. Dl. Andrei Kőrmendy, notar Husasăul de Tinca jud. Bihor. Asociația apicolă arădană livrează unelte apicole numai membrilor stupari din jud. Arad.

Se caută conferențiar apicol.

Camerei i-se cere un conferențiar apicol cu pregătiri perfecte și cu practică îndelungată în apicultură.

Vor fi luate în considerare numai puteri de primul rang buni organizatori. Cererile sunt a se adresa la adresa:

Buletinul Camerei Agr. Reg. Arad, împreună cu copie nelegalizată despre actele de pregătire și practică.

Se caută stupi în coșnițe moderne.

Dl. comisar Mihai Mărgescu șeful biroului de populație de pe lângă Poliția Arad, caută spre cumpărare stupi în coșnițe moderne.

A se adresa direct.

MINISTERUL INSTRUCCIUNII DIRECȚIA ÎNVĂȚĂ-MÂNTULUI PROFESIONAL.

Școala de Gospodărie Rurală Pecica—Rovine
Jud. Arad.

Publicațiune.

În comuna Rovine—Pecica jud. Arad funcționează o școală de Economie Căsnică (Gospodărie Rurală) pentru fete. Școală de stat

La această școală se primesc fetele de săteni, cari au terminat cursul primar (cel puțin 4 clase) și au etatea de 12 ani cel puțin și 18 ani cel mult. Cele cu 7 clase primare terminate se primesc în clasa II a.

Cursurile acestei școale, durează timp de 3 ani și cine vrea să se specializeze în una din branșe și să obțină diplomă de absolvire, trebuie să mai facă un an de practică, însă nu e obligatoriu.

La această școală, se învață și carte și următoarele meserii:

1. Bucătăria (gătirea bucatelor de tot felul).
2. Croitoria (lucrurile de tot felul de haine femeiești).
3. Țesătoria pânzei și a covoarelor de tot felul.
4. Lucrul de mână (cusături naționale etc.).
5. Cultura zarzavaturilor, a florilor, agricultura și sericicultura.

Condițiunile de înscriere:

Înscrierile încep la 15 August și țin până la 1 Octombrie când se va ține examenul pentru bursă și încep cursurile.

ACTELE CE TREBUESC LA ÎNSCRIERE SUNT:

1. O cerere timbrată către direcțiunea școalei.
2. Extra-ul de naștere.
3. Certificatul dela școala primară.
4. Certificatul de revaccinare.

Actele acestea se pot trimite și prin poștă pentru înscriere.

Efecte.

Elevele trebuie să-și aducă următoarele efecte:

1. Una față de saltea (străjac).
2. Una pătură sau plapomă.
3. Una perină.
4. 4 cerceafuri (2 de pat și 2 de plapomă).
5. 2 fețe de perină.
6. 4 schimburi de rufe de corp (haine).
7. 5 perechi ciorapi negrii.
8. 2 perechi pantofi (una de purtare, una de sărbătoare).
9. 2 șorțuri de saten negre cu mâneci, 2 șorțuri pept cu mâneci.
10. 3 halate albe, 3 bonete albe, 12 batiste, 4 gulerase albe, 1 pereche pantofi de casă
11. 6 prosoape, 6 cărpe de bucătărie, 2 fețe de masă, 4 șervete.
12. Un palton culoare închisă, una bască la fel.
13. Farfurie adâncă, întinsă și de desert, cană de cafea cu lapte, păhar, cuțit, lingură, furcuță, linguriță.
14. Toate cele necesare pentru toaletă.
15. Un costum național

Taxe ce se plătesc.

Taxa de înscriere e de lei 100 (una sută), taxa pentru folosința mobilierului lei 1000.

Afară de aceasta elevele cari nu vor fi bursiere vor plăti taxa pentru internat lei 3000 anual. Această taxă se poate plăti în (3 sau 4 rate), din care prima rată se va achita la înscriere.

Doritoarele de a fi bursiere vor trebui să dovedească prin certificate de paupertate, că părinții lor sunt lipsiți de avere și de mijloace și vor fi supuse unui examen de bursă, primindu-se cele mai bune în cadrul N-rului stabilit de către Ministerul Instrucțiunii.

Examenul de burse se vor ține la 1 Octombrie din materialul alor 4 clase primare.

Absolventele pot urma după absolvirea acestei școale, școala de gr. II de unde au dreptul să devină măestre.

Scopul principal al acestor școale este de a crește gospodine bune și destoinice pentru gospodăriile noastre țărănești.

Direcțiunea Școalei.

Camera de Agricultură Secția Arad

Str. Gh. Popa No. 4

PUBLICAȚIE.

Se aduce la cunoștința crescătorilor că Comisia I. Remontă din Ministerul Apărării Naționale a stabilit de comun acord cu noi ca să ne cerceteze încă odată și în decursul lunii Iulie pentru cumpărarea cailor pentru armată.

Itinerarul pentru județul Arad este stabilit după cum urmează:

În ziua de 26 Iulie a. c. dela orele 9—13 Comisia va fi în com. Pecica.

În ziua de 26 Iulie a. c. dela orele 15⁰⁰ la 19³⁰ Comisia va fi în comuna Nădlac.

În ziua de 27 Iulie a. c. toată ziua Comisia va fi în Arad.

În ziua de 28 Iulie a. c. se va face recepția definitivă și plata cailor.

Rugăm crescători din apropierea comunelor indicate adică Pecica și Nădlac și din apropierea Aradului să vină cu caii lor ce au de vânzare pentru armată.

Atât la Pecica, Nădlac cât și la Arad, adunarea va fi pe locul târgului de vite.

Comisia 1 Remontă cumpără pentru armată numai cai sănătoși la perfecție, bineformați și bine îngrijiți dela 4—9 ani.

Crescătorul sau proprietarul, trebuie să dovedească comisiei că calul său este de cel puțin 3 săptămâni în proprietatea sa legală.

Crescătorii sunt sfătuiți în interesul lor propriu să-și prezinte exemplarele de cai buni ce au de vânzare, ca să nu fie nevoiți Comisia să părăsească județul fără a fi făcut cumpărări.

Arad, la 3 VII 1935.

Președinte
ss. Dr. I. Marsieu

Secretar
ss. Dr. O. Seymann

Rugăm pe toate autoritățile comunale, să aibă bunăvoința a dispune să se bată toba în sate ca lumea să ia cunoștință de cuprinsul publicației.

Nu se mai acordă ajutoare pentru procurarea reproducătorilor.

În baza hotărârei Comisiei Interimare a Camerei de Agricultură Secția Arad — adusă în ședința din 19 Aprilie a. c. — fondurile fiind epuizate pe anul curent nu se mai acordă ajutoare pentru procurarea animalelor de reproducție comunelor și composensatelor, deci sumele necesare pentru acoperirea lipsurilor provenite prin mortalitate sau alte pierderi — se vor acoperi prin premiile ce se primesc dela societatea de asigurare și nu prin subvenția Camerei.

1. Feriți pasările de curte de boli.

Pentru micșorarea pericolului de îmbolnăvirea pasărilor din curte (hoare, galițe).

Vă îngrijiți ca apa de beut din adepătoare să fie întotdeauna proaspătă și pentru dezinfectare puneți atâtea picături de vânățeală în apă câte aveți obiceiul să puneți când vânățiți cămeșile la spălat.